

СТАНОВИЩЕ

на проф. д.н. Анна Топалджикова
за научния труд на д-р Асен Терзиев
"Драмата и английският романтизъм - Уърдзуърт, Колдридж,
Байрон, Шели"
представен на конкурс за заемане на академична длъжност
"доцент"

Очертавайки историческите граници и идентичността на Романтизма в Първа глава "Обща характеристика на английския романтизъм" и спецификата на английската романтическа драматургия, Асен Терзиев следва и до края на своя научен труд един интригуващ подход като поема по следите на загадките, проследява известните интерпретации на тяхното тълкуване, за да се отстрани или присъедини и да изложи своята версия за разгадаването им. И действително успява, както е заявил намерението си, да проникне в сложността на флуидната динамика във взаимоотношенията между явленията, които обуславят това течение в литературата и драматургията.

Във втора глава "Проявления на английския романтизъм в театъра - драма и представление" Терзиев провежда своеобразно разследване на причините за епизодичната театрална реализация на пиесите на английските романтици. Отбелязва, че всеки от авторите има "двусмислени, парадоксални, почти фрустриращи взаимоотношения с театъра" и като следствие от това тяхната реакция е отхвърлянето. Тук той изтъква и една според мен точно формулирана причина - това, че английският театър винаги е демонстрирал силно прагматичен уклон. "Театралните директори са тези, които фактически отказват пиесите." Съществено е заключението, че в периода на Романтизма единствената подходяща сцена за необичайните спрямо тогавашните конвенции драматургични текстове на поетите-романтици се оказва читателското *въображение* и те съвсем умишлено ги адресират точно към него.

Третата глава "Портрети на романтиците като драматурзи" насочва към търсене на явните и скрити присъствия на авторите в драматургичните им произведения и откриването на същностното за романтическото в тяхното мислене и творчески рефлекс. В процеса на анализа на отделните пиеси Терзиев прави важни за темата на изследването изводи. По повод "Граниচারите" на Уърдзуърт потвърждава тезата, че романтизмът

е първото мощно интелектуално течение, което схваща, че "противоречията на външния свят, могат да бъдат примирени и консолидирани единствено на нивото на човешкото съзнание." В анализа на пиесата „Разказание“ обръща внимание върху уникалността на екстремния визуален език на Колридж и подчертава предчувствие за атмосферата, паузите, средата върху психологическия пласт на действието в по-късните, символистични драми на Метерлинк.

Асен Терзиев определя Байрон като предвестник на Модернизма, същинското му новаторство като драматург открива в „менталните драми“, които отключват асоциации за процеси, случващи се вътре в съзнанието. Според него „Манфред“ е "портрет на едно човешко същество, погледнато отвътре", "Каин" е най-мрачният драматически текст на Байрон, просмукан с визии за смъртта и парадоксални метафизични питання. В определен аспект на анализа на "Ченчи" и "Освободеният Прометей" на Шели, Терзиев подчертава сходства с появилата се повече от половин век по-късно тема на Ницшеанското разделение между Аполоновското и Дионисиевското начало. Във фокуса на вниманието попада експеримента с формата като важен елемент от портрета на Шели като драматург - романтик. Разглеждайки драмите на Шели той прави съпоставки с Байрон по отношение на образността и поетическата философия, вложена в текстовете на двамата големи поети, установявайки различната представа за театралност.

Изследването на Асен Терзиев в многопланово. Наслагват се няколко полета на интереса към темата. Анализът преминава през изясняване на представата за личността на авторите, влиянието ѝ върху творчеството им и навлиза в дълбочината на самите драматургични текстове. Тук отправни точки са едновременно теория на драмата, историческото движение на романтическите идеи, своеобразието на образната система, която визуализира представите и драматургичния език като отражение на творческата "лаборатория" на автора.

Имайки пред вид посочените от мен достойнства на научния труд на д-р Асен Терзиев и представените за конкурса хабилитационни материали, убедено гласувам за кандидатурата му за заемане на академична длъжност "доцент".

08. 11. 2019

Подпис:

/Анна Топалджикова/